

Personskadekommittén Cirkulär 2/2020

2020-07-10

Schabloniserade inkomstunderlag

“Ersättning för inkomstförlust motsvarar skillnaden mellan den inkomst som den skadelidande skulle ha kunnat uppbära, om han icke hade skadats, och den inkomst som han trots skadan har eller borde ha uppnått...” (Skadeståndsl 5 kap 1 § st 2).

För den skadade som har fast anställning när olyckan inträffar eller där en yrkesinriktad utbildning pågår är det oftast inga större svårigheter att bedöma inkomsten som oskadad. Däremot uppstår bedömningssvårigheter när den skadade är barn eller ungdom, eftersom man i de flesta fall ännu inte uppnått den ålder där man gjort tydliga vägval för sitt framtida yrkesliv. Ju yngre personen är vid skadetillfället desto svårare att avgöra vilka arbets- och inkomstförhållanden som ska ligga till grund för beräkningen av inkomsten som oskadad.

De schabloniserade inkomstunderlagen kan användas för barn och ungdomar som inte blir helt arbetsförmögna men som fått en skada som påverkar yrkesvalet. De schabloniserade inkomstunderlagen kan även användas i andra fall där inkomstunderlag inte kan fastställas på annat sätt, t.ex. då barnet skadats i senare ålder då viss utbildningsinriktning kan skönjas men ingen klar yrkesinriktning finns. De schabloniserade inkomstunderlagen ska endast användas i de fall en individuell bedömning inte är möjlig att göra.

För barn och ungdomar som skadats allvarligt och blir helt arbetsförmögna används istället cirkuläret *1/2020 Barnschablon*.

De schabloniserade inkomstunderlagen baseras på statistik från Statistiska Centralbyrån. Uppgifterna utgör medianlönen för den heltidsarbetande befolkningen på arbetsmarknaden.

Inkomstförlusterna beräknas genom en s.k. trappstegsmodell med intervallerna:

- 19-24 år
- 25-29 år
- 30-34 år
- 35-39 år
- 40-44 år
- 45-64 år

Skattningar av medianen av månadslön samt antalsuppgifter efter åldersgrupp och utbildningsnivå på hela arbetsmarknaden, år 2019¹

Uppdaterad tabell 2019 års löneuppgifter

Åldersgrupp	Utbildningsnivå	2019	
		Antal	Månadslön Median
19-24	Ej eftergymnasial utbildning	301 930	25 000
	Eftergymnasial utbildning	75 430	27 000
	Totalt	377 360	25 300
25-29	Ej eftergymnasial utbildning	262 830	27 700
	Eftergymnasial utbildning	235 100	30 800
	Totalt	497 930	29 100
30-34	Ej eftergymnasial utbildning	232 820	28 800
	Eftergymnasial utbildning	261 050	34 000
	Totalt	493 870	31 200
35-39	Ej eftergymnasial utbildning	207 150	29 500
	Eftergymnasial utbildning	261 670	36 800
	Totalt	468 820	33 000
40-44	Ej eftergymnasial utbildning	231 490	30 000
	Eftergymnasial utbildning	257 500	38 600
	Totalt	488 980*	34 000
45-64	Ej eftergymnasial utbildning	1 045 320	30 600
	Eftergymnasial utbildning	800 330	40 000
	Totalt	1 845 650	34 000

* Att "Totalt" här inte är summan av antalet för "Ej eftergymnasial utbildning" och "Eftergymnasial utbildning" beror på avrundningar

Utbildningsnivån "totalt" inkluderar både de som endast har gymnasial utbildning och de som har eftergymnasial utbildning.

Beräkning av inkomstförlust

En bedömning får göras i det enskilda fallet för att bestämma vilken av följande tre schabloniserade inkomstunderlag som bör användas.

- "Ej eftergymnasial utbildning"
- "Eftergymnasial utbildning"
- "Totalt"

Om ersättning bestäms utifrån "totalt" eller "ej eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust efter faktisk eller tänkt avslutad gymnasieutbildning.

¹ Statistikuppgifter inhämtade från Statistiska Centralbyrån. Beskrivning av statistiken bifogas varje beställning av löneuppgifter från Statistiska Centralbyrån; KVALITETSDEKLARATION Lönestrukturstatistik, hela ekonomin 2019, AM0110

Om ersättningen bestäms utifrån "eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust fr.o.m. den 1 juli det år den skadade fyller 22 år utifrån en treårig eftergymnasial studietid.

Inkomstunderlag för respektive åldersintervall

Inkomstunderlag beräknade utifrån 2019 års statistikuppgifter.

"Ej eftergymnasial utbildning"

19-24 år: 25 000 kr x 12,2 = 305 000 kr

25-29 år: 27 700 kr x 12,2 = 337 940 kr

30-34 år: 28 800 kr x 12,2 = 351 360 kr

35-39 år: 29 500 kr x 12,2 = 359 900 kr

40-44 år: 30 000 kr x 12,2 = 366 000 kr

45-64 år: 30 600 kr x 12,2 = 373 320 kr

"Eftergymnasial utbildning"

19-24 år: 27 000 kr x 12,2 = 329 400 kr

25-29 år: 30 800 kr x 12,2 = 375 760 kr

30-34 år: 34 000 kr x 12,2 = 414 800 kr

35-39 år: 36 800 kr x 12,2 = 448 960 kr

40-44 år: 38 600 kr x 12,2 = 470 920 kr

45-64 år: 40 000 kr x 12,2 = 488 000 kr

"Totalt"

19-24 år: 25 300 kr x 12,2 = 308 660 kr

25-29 år: 29 100 kr x 12,2 = 355 020 kr

30-34 år: 31 200 kr x 12,2 = 380 640 kr

35-39 år: 33 000 kr x 12,2 = 402 600 kr

40-44 år: 34 000 kr x 12,2 = 414 800 kr

45-64 år: 34 000 kr x 12,2 = 414 800 kr

De schabloniserade inkomstunderlagen bör inte sänkas. Det schabloniserade inkomstunderlaget för intervallet 45-64 år för utbildningsnivån "totalt" är därför samma som för intervallet 40-44 år.

Inkomstförluster för förfluten tid

För förfluten tid görs beräkningen av inkomstförlusterna år för år. På Svensk Försäkrings hemsida finns statistik för barnschablonen upp till 30 års ålder fr.o.m. 2006 och framåt i arkivet. Från de schabloniserade inkomstunderlagen avräknas

den skadades faktiska inkomster som inhämtas från Skatteverket på sedvanligt sätt för varje år.

Inkomstförluster för framtiden

För framtiden görs beräkningen av inkomstförlusterna utifrån inkomstunderlagen för respektive åldersintervall och inkomstförlusterna bestäms som livräntor inom de framtida åldersintervallen. Avräkning görs med den skadades senast kända faktiska inkomster i varje åldersintervall. Förlusten för respektive åldersintervall värdesätts årligen enligt reglerna om värdesättning av skadeståndslivräntor.

Om aktuell statistik saknas för fastställelseåret kan sista året räknas upp i enlighet med PSKs cirkulär Schabloniserad uppräkningsmodell av inkomstunderlag, cirkulär 6/2019.

Pensionsförlust

Pensionsförlusten beräknas på sedvanligt sätt enligt Trafikskadenämndens beräkningsmodeller.

Övergångsbestämmelser

För de ärenden där bolagen börjat använda den tidigare barnschablonen men inte slutreglerat ärendena i fråga om inkomstförlust bör den nya barnschablonen alternativt de schabloniserade inkomstunderlagen tillämpas vid den fortsatta prövningen i nämnden. Det bör alltså vara prövningstillfället som styr när den nya barnschablonen ska tillämpas. Perioder för förfluten tid som är prövade i nämnden utifrån den tidigare barnschablonen kvarstår. Den nya barnschablonen gäller för framtiden och den fortsatta prövningen i nämnden.